

Przeczytaj fragment książki Marty Wyki „Krakowskie dziecko”.

Zaraz po wojnie niewiele było przedmiotów zasługujących na pożądanie. Źródła niepokoju były wolno, lecz mimo to tworzył się wokół świat, w którym zwracały na siebie uwagę małe niecodzienne rzeczy. Najpierw były to puszkę UNRR-y. Szczególnie te z mlekiem skondensowanym. Ukradkiem wkładało się do nich palec, żeby zakosztować ulepkowatej słodczy, zanim przysmak został wydzielony na talerzyk i poddany jawnej konsumpcji. UNRRA oznaczała daleką, niejasną, cudzą rzeczywistość, gdzie być może wszyscy żywili się równie wyrafinowanymi przysmakami.[...]

Poza puszkami Amerykanie posiadali walutę, o tyle nietuzinkową, że absolutnie podziemną. „Dziadek zakopał dolary w ogrodzie”- oznajmiano w domu zduszonym szeptem i to wydawało się zupełnie nie do pojęcia. Głowiłam się nad szczególną nieużytecznością zakopanych pieniędzy i nie miałam pojęcia, jakie jest ich przeznaczenie. Skoro zakopane, to nic po nich... Dziadek przyjeżdżał do Krakowa i często wręczał dzieciom czerwone stużłotówki, które obracałyśmy na kino i inne światowe drobiazgi. Dolarów nie dawał.[...]

Jakże niewielkie zdawało się wówczas miasto! Czy to znaczy, że świat odznaczał się brakiem rozmachu? Tak, zapewne nasze dzieciństwo było skromne i ubogie, choć tak naprawdę rodzina należała do zasobniejszych. Więc dalej usiłuję sobie przypomnieć przedmioty pożądania dzieci z tamtej epoki. [...]

Lody - cassate w małej cukierni na rogu Jagiellońskiej, przyjemność i uroczystość niedzielna. Wycieczki do muzeum z tatą. Powrót do Krakowa ołtarza Wita Stwosza w kawałkach. Oglądało się z bliska najmniejsze detale, anioły, boczne figury, liście i inne ozdoby, będące dziś tylko barwnymi plamami na wielkiej i oddalonej całości. [...]

Pora roku się zmienia. Upalny czerwiec, gorący oddech lata za plecami. Siedzimy na drewnianych ławach nad Wisłą, patrząc pilnie na ciemną wodę. Za chwilę pokażą się na niej wianki z zapalonymi świecami, a nad naszymi głowami wybuchną majestatyczne i orgiastyczne sztuczne ognie. Drga ciepłe powietrze, Wawel wynurza się z mrocznego tła niby wspaniała dekoracja, jest tak pięknie, że ściska nam gardło dziecinne wzruszenie. [...]

W sezonie chodzimy jeszcze do teatru, przede wszystkim do Słowackiego.[...] Zasiadamy w aksamitnej, czerwonej łoży niedaleko sceny, a tam zaczynają grać historie dla wyobraźni. Nie bardzo oczywiście orientujemy się w repertuarze, ale *Wieczór Trzech Króli* i jego zakończenie pamiętam do dziś. Na proscenium siedzi młody błazen i zaczyna śpiewać: „A kiedym ja jeszcze dziecięciem był małym...”, a potem dalej o wicherze, który szumi i łka, o burzy i - o skończonej komedii. Podnosimy się kołysani tęsknym rytmem, młody błazen poruszył nas i rozrzewnił, rodzice mówią: - Jaki on dobry, ten Łomnicki. - Zagłębiamy się w Planty, mijamy Bramę Floriańską i oto już róg Łobzowskiej. W kawiarni Plastyków jeszcze palą się światła i we wnętrzu przesuwają się artyści. - O, Jaremianka - zauważa tata. Do domu już niedaleko.

I. Zadania do tekstu

1. Tekst ma cechy:

- ☐ A) artykułu popularnonaukowego ☐ B) powieści przygodowej
☒ C) literatury faktu ☐ D) dziennika

2. W dzieciństwie narratorka:

- ☐ A) nie interesowała się światem poza Krakowem ☒ B) drążyła rodzinne sekrety
☐ C) znała program miejskich teatrów ☐ D) dostawała słodczy tylko w paczkach

3. Doświadczeniem, którego bohaterka tekstu nie mogła powtórzyć, było:

- ☐ A) oglądanie wianków podczas nocy świętojańskiej
☐ B) oglądanie na scenie Tadeusza Łomnickiego
☒ C) podziwianie z bliska kunsztu rzeźbiarskiego Wita Stwosza
☐ D) spacerowanie nocą po mieście

4. Podkreślone zdanie nie zawiera:

- ☐ A) porównania ☐ B) metafory ☐ C) epitetów ☒ D) eufemizmu

5. Z tekstu wynika, że rodzina narratorki:

- ☐ A) cierpiała niedostatek ☐ B) zajmowała się twórczością artystyczną
☒ C) ceniła doświadczenia kulturalne ☐ D) unikała imprez masowych

6. Można powiedzieć, że opisany wieczór w teatrze był:

- ☐ A) zaskakujący ☒ B) nastrojowy ☐ C) zabawny ☐ D) pouczający

II. Zadania do lektur

7. Ozyrys (Sąd Ozyrysa) wezwał przed swoje oblicze:

- ☐ A) Fałsz i Ignorancję ☒ B) Głupotę i Niegodziwość
☐ C) Bezmyślność i Nikczemność ☐ D) Obludę i Występek

8. Psunabudes zabronił Mądrości:

- ☐ A) doradzać faraonowi ☒ B) przebywać w Egipcie
☐ C) opiekować się akademią w Tebach ☐ D) mieszkać w swoim pałacu

9. Psunabudes powrócił na ziemię, ponieważ:

- ☐ A) uznano go za niewinnego ☒ B) Ozyrys potrzebował czasu, by wydać sprawiedliwy wyrok
☐ C) musiał naprawić uczynione przez siebie zło ☐ D) Mądrość nie chciała go przyjąć pod swą opiekę

10. Nieprawdą jest, że Psunabudes:

- ☒ A) oswobodził Egipt od głodu i rozbójników ☐ B) powierzył przeprowadzenie reform ludziom opornym i głupim
☐ C) groził faraonowi buntem ludu ☐ D) wzbogacił się dzięki łapówkom

11. O tym, że cyrk poszukuje artystów (Artysta), kogut dowiedział się:

- ☐ A) od Lisa ☒ B) z gazety
☐ C) z ogłoszenia na słupie ☐ D) z radia

12. Aspirując do roli lwa, kogut:

- ☐ A) nie był świadom swoich ograniczeń ☐ B) zamierzał oszukać pracodawcę
☐ C) dążył do odkrycia prawdy o sobie ☒ D) przecenił swoje możliwości

13. Dyrektor cyrku rozmawiał z kogutem:

- ☐ A) w swoim biurze ☐ B) na arenie cyrkowej
☒ C) na wolnym powietrzu ☐ D) w garderobie

14. Fikcją literacką posługuje się autor:

- ☐ A) artykułu popularnonaukowego ☒ B) powieści obyczajowej
☐ C) literatury faktu ☐ D) reportażu

15. Poważny, refleksyjny, emocjonalny nastrój nie jest właściwy dla:

- ☐ A) elegii ☐ B) trenu ☒ C) bajki ☐ D) sonetu

III. Nauka o języku

16. Omówiliśmy zasady, zatem możemy rozpocząć turniej. - zdanie jest współrzędnie złożone:

- ☐ A) łączne ☒ B) wynikowe ☐ C) rozłączne ☐ D) przeciwstawne

17. Najlepsi powinni dawać przykład innym. - wypowiedzenie:

- ☐ A) zawiera przydawkę ☒ B) nie ma okolicznika
☐ C) zawiera orzeczenie imienne ☐ D) jest zdaniem bezpodmiotowym

18. Wyrazem o najszerszym zakresie jest:

- ☐ A) sztuka ☐ B) malarstwo ☐ C) portret ☒ D) twórczość

19. Mowa niezależna przeważa w tekście:

- ☐ A) powieści ☐ B) ballady ☒ C) komedii ☐ D) satyry

20. W stronie biernej jest zdanie:

- ☐ A) Zatrudniono ogrodnika. ☒ B) Kwiaty zostały zamówione.
☐ C) Kuzyni byli u nas dwa dni. ☐ D) Na pewno coś zostało z obiadu.

21. Zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym to:

- ☐ A) Rozmawialiśmy tam, gdzie było najciszej.
☐ B) Porozmawiamy z tymi, którym nie odpowiada termin wycieczki.
☒ C) Rozmowa dotyczyła tego, co wydarzyło się na przerwie.
☐ D) Zaprosili nas, by porozmawiać o festynie.

22. Za pomocą przedrostka utworzono wyraz:

- ☒ A) zaszyć ☐ B) zakłęcie ☐ C) zawieść ☐ D) zasłużony

23. Złożeniem jest:

- ☐ A) Białystok ☒ B) samosąd ☐ C) duszpasterz ☐ D) okamgnienie

24. Do języka potocznego należy wypowiedź:

- ☐ A) Tworząc firmę, zaczęli od zera. ☒ B) W tej sprawie trzymaj głowę na kłódkę.
☐ C) Jego teoria nie wytrzymała próby czasu. ☐ D) Wizja wzbogacenia się zawróciła mu w głowie.

25. Homonim występuje w parze zdań:

- ☐ A) Zobaczył ducha. Ujrzał zjawę. ☒ B) Adam to ranny ptaszek. W wypadku nikt nie został ranny.
☐ C) Ktoś kradnie słodycze. Ktoś ma lepkie ręce. ☐ D) Zachował wartościowe książki. Kupował liche ubrania.

26. Niepoprawne jest wyrażenie:

- ☐ A) Lata tułaczki odcisnęły piętno na jego osobowości. ☒ B) Serwował silną kawę.
☐ C) Przywiązywała dużą wagę do stroju. ☐ D) Zemdlął wskutek przemęczenia.